

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 195/05-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. novembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Alexandra Bröstla a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti B., a. s., P., zastúpenej advokátom JUDr. M. S., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Cb 30/94, za účasti Krajského súdu v Banskej Bystrici, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo B., a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Cb 30/94 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Krajskému súdu v Banskej Bystrici p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Cb 30/94 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. B, a. s. , p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiattisíc slovenských korún), ktoré jej je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici j e p o v i n n ý uhradiť B., a. s., trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 5 302 Sk (päťtisícristodva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. M. S., B., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 195/05 z 25. augusta 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť B., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) vedenom pod sp. zn. 40 Cb 30/94.

Krajský súd podaním sp. zn. Spr. 1437/05 doručeným ústavnému súdu 14. októbra 2005 predložil k sťažnosti vyjadrenie, ktorého súčasťou bolo aj stanovisko vo veci konajúcej sudkyne z 27. septembra 2005 obsahujúce chronológiu priebehu konania v predmetnej veci a skutkový stav veci. Zákonná sudkyňa v závere vyjadrenia uviedla, že

„V danej veci prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku splnené neboli.

Súd nemá vedomosť o tom, že by prietahy spôsobila sťažovateľka.

Z dôvodu zaťaženia súdu boli prietahy spôsobené súdom v období od 6. 8. 2001 do 28. 5. 2003.

Náročné a obtiažne posúdenie predmetu sporu malo vplyv na prietahy v konaní“.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 25. októbra 2005 doručenom ústavnému súdu 2. novembra 2005 k vyjadreniu krajského súdu uviedol:

«Máme za to, že 11-ročné trvanie predmetného sporu je samo osebe za daného skutkového a právneho stavu evidentným porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote (naša žaloba zo 4. 11. 1994 bola doručená do podateľne súdu dňa 7. 11. 1994).

Výzva na zaplatenie vyrubeného súdneho poplatku bola vydaná dňom 18. 3. 1996, t. j. až o 16 mesiacov! (...)

Po zrušovanom uznesení Najvyššieho súdu SR v predmetnej veci máme za to, že súd pochybil, keď v uznesení zo dňa 10. 6. 1999 položil znalkyni Ing. A. H. len veľmi všeobecne položenú, nedôslednú otázku: „... zistiť výšku obchodného rozpätia jednotlivých druhov uhlia za rok 1993 a za 1. štvrtrok 1994 oboch účastníkov a túto výšku uviesť v slovenských korunách“.

Podľa nášho stanoviska zo dňa 12. 1. 2000 (nachádza sa v súdnom spise) aj z takto všeobecne položenej otázky pri tabuľkovom spracovaní podkladov vyplynulo, že: „... obchodné rozpätie za dodávky uhlia spolu je u firmy P., s. r. o., vyššie oproti B., a. s., v roku 1993 o 17,87 Sk/t, čo je 2,75 násobok a v 1. štvrtroku 1993 o 7,30 Sk/t, čo je 3,07 násobok obchodného rozpätia B., a. s.“.

Napriek tomuto stanovisku znalkyne opäť Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 29. 2. 2000 žalobu zamietol.

Najvyšší súd svojím uznesením č. 7 Obo 260/2000-165 zo 14. 6. 2001 napadnutý rozsudok Krajského súdu zrušil a vec opäť vrátil na ďalšie konanie.

Vzhľadom na zanovité pridržanie sa svojho pôvodného rozhodnutia (zo dňa 3. 5. 1996) a prístup k žalobcom sme vzniesli námietku zaujatosti predsedkyne senátu.

Citované posledné uznesenie NR SR zo 14. 6. 2001 vo svojich záveroch, po takmer 7-ročnom trvaní sporu konštatovalo:

- znalecký posudok je nejasný a nezrozumiteľný, čo má následok nedostatočnosť skutkových zistení,

- súd pochybil, keď na pojednávanie neprizval znalkyňu, aby vyjasnila, prípadne doplnila svoj záver,

- súd pri svojom rozhodovaní si vybral len niektoré údaje, týkajúce sa triedeného uhlia a prvého štvrťroka 1994, pričom účastníci sú súťažiteľmi od roku 1993, teda nielen 1. štvrťrok 1994 a obaja obchodujú tak s triedeným, ako aj s netriedeným uhlím,

- súd takto zúžil zisťovanie skutkového stavu veci, čo malo za následok rozpor medzi skutkovým posúdením veci súdom a znaleckým posudkom.

V postupe senátu krajského súdu, žiaľ, vidíme nerovnaký prístup k účastníkom sporu, nielen absenciu neustrannosti, ale aj tvrdošijné presadzovanie svojho pôvodného rozsudku.

Súdnemu znalcovi sme navrhli (po svojom podaní zo dňa 15. 3. 2004) položiť otázku: „Aké je skutočne dosiahnuté obchodné rozpätie (vážený aritmetický priemer) podľa riadne vedeného účtovníctva spoločnosti P., s. r. o., P. a v B., a. s., P. za uhlie celkom, s ktorým obe spoločnosti obchodovali, a to za obdobie roku 1993 a prvý štvrťrok 1994?“.

Ak by súd postupoval nestranne, odpoveď na nami položenú otázku by mohla byť obsiahnutá už v znaleckom posudku zo dňa 3. 11. 1999.

Záver: prieťahy v súdnom konaní, podľa nášho názoru, boli spôsobené neochotou súdu akceptovať, že došlo k nekalosúťažnému konaniu zo strany odporcu a nedostatočná ochota akceptovať zrušovacie uznesenia Najvyššieho súdu SR.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu krajského súdu sp. zn. 40 Cb 30/94 ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

- 7. novembra 1994 bola krajskému súdu doručená žaloba sťažovateľky „o odstránenie závadného stavu spôsobeného nekalosúťažným konaním a o poskytnutie primeraného zadostučinenia“,

- 15. marca 1996 krajský súd vyzval sťažovateľku na úhradu súdneho poplatku za podaný žalobný návrh (sťažovateľka ho uhradila 22. marca 1996) a upresnenie sumy, ktorú žiada priznať ako primerané zadostučinenie (sťažovateľka tak urobila podaním doručeným krajskému súdu 28. marca 1996),

- 29. marca 1996 krajský súd nariadil termín pojednávania na 17. apríl 1996, ktoré bolo odročené na 3. máj 1996 za účelom predloženia listinných dôkazov (sťažovateľka ich predložila 29. apríla 1996),

- 3. mája 1996 krajský súd rozsudkom č. k. 40 Cb 30/94-35 (ďalej len „zamietajúci rozsudok I prvostupňového súdu“) žalobný návrh sťažovateľky zamietol,

- 26. júna 1996 sťažovateľka podala odvolanie proti zamietajúcemu rozsudku I prvostupňového súdu,

- 1. júla 1996 krajský súd vypracoval predkladáciu správu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“, „odvolací súd“ alebo „dovolací súd“), vyzval žalovanú na písomné vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľky (žalovaná tak urobila 8. augusta 1996) a uložil sťažovateľke zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie (sťažovateľka tak urobila 24. júla 1996),

- 19. augusta 1996 krajský súd vyzval sťažovateľku, aby zaujala stanovisko k vyjadreniu žalovanej,

- 26. augusta 1996 bol spis predložený najvyššiemu súdu, ktorý 17. októbra 1996 rozsudkom č. k. 4 Obo 257/96-56 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“) v časti uverejnenia oznámenia v miestnom denníku zmenil zamietajúci rozsudok I prvostupňového súdu tak, že uložil žalovanej povinnosť uverejniť v miestnom denníku oznámenie

sťažovateľkou požadovaného znenia a v časti zaplatenia primeraného zadost'učinenia ho zrušil a vrátil na ďalšie konanie,

- 2. decembra 1996 bol krajskému súdu vrátený spis sp. zn. 40 Cb 30/94 spolu s rozsudkom odvolacieho súdu,

- 9. januára 1997 došlo krajskému súdu dovolanie žalovanej proti rozsudku odvolacieho súdu v časti výroku o odstránenie závadného stavu (uverejnenia oznámenia v miestnom denníku),

- 27. januára 1997 krajský súd vyzval žalovanú na doplatenie súdneho poplatku za dovolanie a vypracoval predkladáciu správu najvyššiemu súdu, ktorému bol spis predložený 31. januára 1997,

- 27. februára 1998 najvyšší súd rozsudkom č. k. Obdo V. 4/97-69 (ďalej len „rozsudok dovolacieho súdu“) rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, ktorý 29. októbra 1998 uznesením č. k. 4 Obo 213/98-80 (ďalej len „uznesenie 1 odvolacieho súdu“) zamietajúci rozsudok 1 prvostupňového súdu v časti uverejnenia oznámenia v miestnom denníku zrušil a vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie,

- 4. decembra 1998 bol krajskému súdu vrátený predmetný spis spolu s uznesením 1 odvolacieho súdu,

- 19. januára 1999 krajský súd nariadil termín pojednávania na 2. február 1999,

- 2. februára 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania,

- 10. júna 1999 krajský súd uznesením č. k. 40 Cb 30/94-38 nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru ekonomika hospodárstva - účtovná evidencia,

- 3. septembra 1999 krajský súd vyzval súdnu znalkyňu na predloženie znaleckého posudku, prípadne oznámenie, v akom štádiu sa znalecké dokazovanie nachádza,

- 11. októbra 1999 krajský súd urgoval predloženie znaleckého posudku súdnou znalkyňou a opätovne tak urobil 5. novembra 1999,

- 25. novembra 1999 bol krajskému súdu doručený znalecký posudok,

- 29. novembra 1999 krajský súd zaslal účastníkom konania znalecký posudok a 20. januára 2000 ich vyzval na vyjadrenie k nemu (sťažovateľka tak urobila podaním doručeným krajskému súdu 9. februára 2000 a žalovaná 7. februára 2000),

- 10. februára 2000 krajský súd zaslal obom účastníkom konania vyjadrenia k znaleckému posudku na podanie písomného stanoviska k nim a nariadil termín pojednávania na 29. február 2000,

- 29. februára 2000 krajský súd rozsudkom č. k. 40 Cb 30/94-138 (ďalej len „zamietajúci rozsudok 2 prvostupňového súdu“) žalobu sťažovateľky zamietol,

- 9. mája 2000 sťažovateľka podala odvolanie proti zamietajúcemu rozsudku 2 prvostupňového súdu,

- 15. mája 2000 krajský súd zaslal odvolanie sťažovateľky právnenému zástupcovi žalovanej na vyjadrenie (právny zástupca žalovanej tak urobil podaním doručeným 30. mája 2000),

- 5. júna 2000 bol predmetný spis predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky,

- 14. júna 2001 najvyšší súd uznesením č. k. 7 Obo 260/2000-165 (ďalej len „uznesenie 2 odvolacieho súdu“) zrušil zamietajúci rozsudok 2 prvostupňového súdu a vec vrátil na ďalšie konanie (spis bol vrátený krajskému súdu 23. júla 2001),

- 28. mája 2003 krajský súd vyzval oboch účastníkov na podanie stanoviska k doplneniu dokazovania (žalovaná tak urobila podaním doručeným 1. júla 2003),

- 16. júla 2003 sťažovateľka vzniesla námietku zaujatosti proti predsedníčke senátu krajského súdu,

- 28. júla 2003 krajský súd predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti, o ktorej najvyšší súd rozhodol 27. augusta 2003 tak, že predsedníčka senátu krajského súdu nie je vo veci zaujatá (spis bol vrátený krajskému súdu 31. októbra 2003),

- 3. marca 2004 krajský súd nariadil termín pojednávania na 24. marec 2004,

- 17. marca 2004 sťažovateľka podala stanovisko vo veci,

- 18. marca 2004 krajský súd zrušil termín pojednávania z dôvodu procesného návrhu sťažovateľky na dokazovanie,

- 4. mája 2004 krajský súd uznesením č. k. 40 Cb 30/97-Db nariadil doplnujúce znalecké dokazovanie,

- 19. októbra 2004 krajský súd vyzval súdnu znalkyňu na predloženie znaleckého posudku (výzva bola doručená súdnej znalkyni až 6. decembra 2004 z dôvodu opätovného doručovania zásielky),

- 15. februára 2005 krajský súd pod hrozbou poriadkovej pokuty urgoval predloženie znaleckého posudku,

- 8. marca 2005 krajský súd uložil súdnej znalkyni poriadkovú pokutu 5 000 Sk,

- 6. mája 2005 krajský súd opakovane vyzval súdnu znalkyňu na predloženie znaleckého posudku,

- 16. júna 2005 krajský súd predvolal súdnu znalkyňu na 28. jún 2005 na informatívny výsluch (výzva bola súdnej znalkyni doručená 25. júna 2005),

- 28. júna 2005 krajský súd v úradnom zázname skonštatoval, že nebolo vykázané doručenie predvolania (doručenka bola krajskému súdu doručená 1 deň po termíne výsluchu) a že súdna znalkyňa sa na výsluch nedostavila,

- 26. septembra 2005 krajský súd uznesením č. k. 40 Cb 30/94-228 odvolal pôvodne ustanovenú súdnu znalkyňu a ustanovil nového súdneho znalca.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“.

Sťažovateľka namietala aj porušenie čl. 38 ods. 2 listiny, podľa ktorej „Každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho

prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom“.

Sťažovateľka zároveň namietala aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého

jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je ochrana pred nekalosúťažným konaním - zľahčovaním, ktoré je predmetom úpravy Obchodného zákonníka (§ 50 ods. 1 a 2). Ústavný súd v danom prípade pri hodnotení postupu krajského súdu podľa tohto kritéria vzal do úvahy skutkový stav a platnú právnu úpravu relevantnú pre rozhodnutie, ako aj charakter veci. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje čiastočnú právnu zložitosť veci (k dispozícii nie je dostatok relevantnej judikatúry) a pokiaľ ide o skutkovú zložitosť veci, prihliada na nutnosť rozsiahleho dokazovania vrátane nariadenia znaleckého dokazovania a jeho doplnenia.

Treba však konštatovať, že celková doba konania (od podania žaloby 7. novembra 1994) je 11 rokov. Táto dĺžka konania je aj za predpokladu akceptácie čiastočnej právnej zložitosti a skutkovej náročnosti veci neprimeraná.

2. Ďalším kritériom pri vyhodnocovaní, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným preťahom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania. Krajský súd vo vyjadrení skonštatoval, že „... nemá vedomosť o tom, že by preťahy spôsobili sťažovateľka“. Ústavný súd zistil v jej správaní iba také skutočnosti, v dôsledku ktorých nemohlo dôjsť k závažnejšiemu spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní, ako napr. to, že:

- súdny poplatok splatný podaním žalobného návrhu uhradila až po výzve krajského súdu,

- petit žalobného návrhu (týkajúci sa sumy primeraného zadosťučinenia) upresnila až po výzve krajského súdu,

- na výzvu krajského súdu z 29. mája 2003, aby sa vyjadrila k dokazovaniu, reagovala až 15. marca 2004 (po doručení predvolania na termín pojednávania),

keď medzitým podaním zo 16. júna 2003 namietala zaujatosť predsedníčky senátu krajského súdu (rozhodnutie o nevyhlásení predsedníčky senátu krajského súdu z rozhodovania vecí jej bolo doručené 10. novembra 2003).

3. Pokiaľ ide o postup krajského súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, a taktiež na ustanovenie § 6 OSP, podľa ktorého v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Pri skúmaní toho, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to tak v dôsledku jeho nekonania, ako aj v dôsledku jeho neefektívneho konania, ktoré nesmerovalo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky vo veci, s ktorou sa obrátila na súd.

Obdobie úplnej nečinnosti krajského súdu v predmetnom konaní ústavný súd zistil od 7. novembra 1994, keď krajskému súdu bola doručená žaloba sťažovateľky, do 15. marca 1996, keď krajský súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku a upresnenie sumy primeraného zadost'učinenia (t. j. 16 mesiacov), a od 23. júla 2001, keď bol krajskému súdu vrátený spis s uznesením 2 odvolacieho súdu, do 28. mája 2003, keď vyzval právnych zástupcov oboch účastníkov konania na zaujatie stanoviska k doplneniu dokazovania v zmysle uznesenia 2 odvolacieho súdu (t. j. 22 mesiacov). Obdobie tejto nečinnosti krajského súdu bez toho, aby existovala zákonná prekážka takéhoto postupu, spolu predstavuje 38 mesiacov (viac než tri roky), čo je obdobie, ktoré ústavný súd považuje v danej veci za zbytočný prier'ah v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pri posudzovaní tohto obdobia ústavný súd zobral do úvahy svoju predošlú judikatúru, v súlade s ktorou obdobie poznamenané nečinnosťou všeobecného súdu, keď jeho konaniu nebráni žiadna zákonná prekážka, ústavný súd posudzuje ako zbytočný prier'ah v konaní (napr. II. ÚS 3/00).

Pokiaľ ide o prietahy v dôsledku neefektívneho konania krajského súdu, ktoré nesmerovalo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky vo veci, ústavný súd konštatuje, že krajský súd dvakrát meritórne rozhodol, no obidva rozsudky boli v rámci odvolacieho konania zrušené. Prvé rozhodnutie (zamietajúci rozsudok 1 prvostupňového súdu) bolo zrušené z dôvodu nesprávneho skutkového záveru vychádzajúceho z nedostatočne zisteného skutočného stavu a druhé rozhodnutie (zamietajúci rozsudok 2 prvostupňového súdu) bolo zrušené aj z týchto dôvodov uvedených sťažovateľkou vo vyjadrení z 25. októbra 2005:

„- znalecký posudok je nejasný a nezrozumiteľný, čo má následok nedostatočnosť skutkových zistení,

- súd pochybil, keď na pojednávanie neprizval znalkyňu, aby vyjasnila, prípadne doplnila svoj záver,

- súd pri svojom rozhodovaní si vybral len niektoré údaje, týkajúce sa triedeného uhlia a prvého štvrťroka 1994, pričom účastníci sú súťažiteľmi od roku 1993, teda nielen 1. štvrťrok 1994 a obaja obchodujú tak s triedeným, ako aj s netriedeným uhlím,

- súd takto zúžil zisťovanie skutkového stavu veci, čo malo za následok rozpor medzi skutkovým posúdením veci súdom a znaleckým posudkom.“

V súvislosti s uvedeným vzal ústavný súd do úvahy svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prietahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. „Aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty ohľadne tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol“ (II. ÚS 33/99, podobne II. ÚS 64/99, II. ÚS 67/01).

Aj keď sťažovateľka v sťažnosti namietala určité prietahy v priebehu znaleckého dokazovania, ústavný súd zistil, že krajský súd vyvíjal značné úsilie pri odstraňovaní pasivity poverenej znalkyne (početnými písomnými výzvami, urgenciami, urgenciami pod hrozbou poriadkovej pokuty, uložením poriadkovej pokuty, odvolaním súdnej znalkyne),

a to tak pri vyhotovení v poradí prvého znaleckého posudku, ako aj pri jeho dopĺňaní na základe požiadaviek účastníkov konania. V okolnostiach prípadu preto ústavný súd obdobie od nariadenia prvého znaleckého dokazovania 1. júna 1999 do 25. novembra 1999, keď súdna znalkyňa predložila vypracovaný znalecký posudok, a obdobie od nariadenia doplňujúceho znaleckého dokazovania 4. mája 2004 až doteraz nehodnotil ako taký postup súdu, v dôsledku ktorého došlo k spomaleniu napadnutého konania.

Krajský súd v konaní, ktoré trvá už 11 rokov, spôsobil zbytočné priet'ahy, ktoré zapríčinil jednak svojou úplnou nečinnosťou a tiež nesprávnym, resp. neefektívnym postupom v konaní. S ohľadom na uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na krajskom súde považovať za akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právu sťažovateľky na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažovateľkou označené práva boli porušené.

V tejto súvislosti ústavný súd už vyššie uviedol „že samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01).

Krajský súd vo svojom vyjadrení konštatuje, že k priet'ahom došlo „z dôvodu zaťaženia súdu“. Ústavný súd tento argument nemohol vziať do úvahy. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 52/99, IV. ÚS 178/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konania, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších

zamestnancov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na porušovanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Vzhľadom na to ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom krajského súdu v konaní, ktoré je na ňom vedené pod sp. zn. 40 Cb 30/94, došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože ústavný súd zistil porušenie sťažovateľkou označených práv krajským súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa § 56 ods. 5 citovaného zákona ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 150 000 Sk z dôvodov, „že za vedomé prietahy v konaní“

a „inflácie sa zúžila faktická hodnota uplatňovaného zadost'učinenia o 82,3 %, t. j. o 411.500,00 Sk“.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Cb 30/94, ktorá je 11 rokov, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný považoval priznanie sumy 80 000 Sk za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. M. S. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2004, ktorá bola 15 008 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie s'ťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení vyhlášky č. 279/05 Z. z. (ďalej len „vyhláška“) každý úkon po 2 501 Sk a 2 x 150 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 5 302 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. november 2005